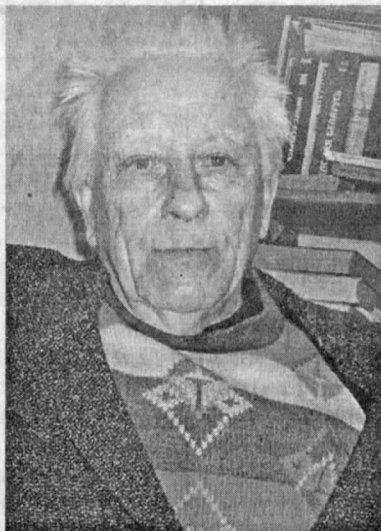

Малая краязнаўчая энцыклапедыя

(Пачатак у № 1 за 2003 год)

ЛЫЧ Леанід Міхайлавіч (8 лютага 1929 г., в. Магільнае Уздзенскага р-на Мінскай вобл.) – доктар гістарычных навук, прафесар. Старшыня Тапанімічнай камісіі пры Прэзідыуме Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь (1992–1996). Ганаровы сябар клуба «Спадчына» (1994), намеснік старшыні Камітэта Ушанавання. Скончыў Башкірскі педагагічны інстытут (1957). Працаваў настаўнікам. З 1962 г. – у Інстытуце гісторыі АН БССР (цяпер НАН Беларусі). Даследаваў пытанні сацыяльна-класавых адносін у савецкі час, гісторыю беларускай чыгункі, пазней заняўся праблематыкай айчынай культуры, моўнай палітыкай у Беларусі XIX–XX стст., даследуе міжнацыянальныя адносіны ў Беларусі ў XX ст.

Адзін з аўтараў кніг «Гісторыя Беларускай ССР», «Гісторыя рабочага класа БССР», «Гісторыя Мінска»; аўтар манаграфіяў «Беларуская нацыя і мова» (1994), «Назвы зямлі беларускай» (1994), «Гісторыя культуры Беларусі» (1996) ды інш.; аўтар кніг «Нарысы гісторыі Беларусі» (1995), «Краязнаўства – крыніца ведаў і нацыянальнага сталення» (Бібліятэчка «Краязнаўчай газеты»; выпуск 1, 2004), «Міжнацыянальныя адносіны на Беларусі (верасень 1943 – кастрычнік 1964 г.)» (2009), «Уніяцкая царква Беларусі: Этнакультурны аспект» (2010), «Магіль-

нае ў часы нямецкай акупацыі (чэрвень 1941 – ліпень 1944 г.)» (2011), «Беларуская нацыянальная ідэя» (2010) ды інш. Навукова-публіцыстычныя артыкулы друкуюцца таксама ў часопісах і газетах.

МАЛЮНАК – выява, зробленая ад рукі з дапамогай графічных сродкаў, спалучэннямі якіх дасягаюцца пластычныя мадэліроўка, танальныя і святлацёневыя эфекты. Адна з найважнейшых і шырока развітых галінаў

выяўленчага мастацтва, складае аснову ўсіх відаў мастацкага адлюстравання на плоскасці (графіка, жывапіс, рэльеф). Як самастойную галіну мастацкай творчасці малюнак адносяць да графікі (станковы малюнак, эскіз, накід, замалёўка, эцюд). Адзін са сродкаў графікі архітэктурнай; на яго аснове развіваюцца гравюра і літаграфія. Адрозніваюць малюнак паводле метаду, тэхнікі і характару малявання, тэмаў і жанраў, прызначэння. Па тэхналогіі выканання бываюць малюнкi сухімі і вадкімі фарбавальнымі рэчывамі. Сухія – вугал, італьянскі аловак, штыфт (свінцовы, срэбны), сангiна, графіт; вадкія – туш, бiстр, сепія, чарніла (наносяцца пяром або пэндзлем). У якасці асновы выкарыстоўваюць паперу (у старажытнасці папірус, пергамент). Акварэль, гуаш, пастэль, соўс, туш могуць служыць сродкам для стварэння ўласна малюнка, а таксама і для жывапісных твораў. Складае аснову мастацкай адукацыі

(маляванне з натуры, навучальнае маляванне).

Гэта адзін з найбольш старажытных відаў мастацтва: з эпохі позняга палеаліту вядомыя наскальныя малюнкi, зробленыя вугалем, сажай, мінеральнымі фарбамі. У першабытным мастацтве Беларусі неаддзельны ад арнаментыкі на касцяных, каменных, металічных, гліняных вырабах. У мастацтве сярэднявечча спецыфіка найбольш яскрава выявілася ў аздобах рукапісаў, у ілюстраванні беларускай друкаванай кнігі, а таксама ў «прорысах» абразоў і фрэсак. Зберагліся падрыхтоўчыя малюнкi Б. Радзівіла да архітэктурных планаў, А. ван Вестэрфэльда да шпалераў (XVII–XVIII). У развіцці мастацтва малюнка ў Беларусі да пач. XX ст. значную ролю адыграла Віленская мастацкая школа, а таксама калегіум езуітаў у Полацку, дзе навучалі малюнку.

Шмат працавалі ў гэтай галіне Я. Дамель, І. Аляшкевіч, Г. Вейсенгоф, В. Ваньковіч, Н. Сілівановіч, С. Богуш-Сестранцэвіч, Ф. Рушчыц (XIX – пач. XX стст.). У 1920–1930-я гг. ў галіне станковага малюнка працавалі Я. Драздовіч, А. Астаповіч, М. Аксельрод, М. Філіповіч, П. Сергіевіч, М. Тарасікаў, А. Тычына і інш. У 1940–1980-х гг. сярод майстроў В. і А. Волкавы, С. Раманаў, А. Паслядовіч, М. Гуціёў, А. Кашкурэвіч, В. Шаранговіч, С. Герус, У. Сакалоў, І. Ушакоў, П. Любамудраў, Г. Паплаўскі, Я. Жылін, М. Блішч, М. Карпук, Я. Кулік, У. Басалыга, У. Савіч, У. Гардзеенка, М. Рагалевіч, М. Селяшчук, А. Пашкевіч, В. Дубрава, С. Гарачаў, В. Мікіта

Малюнак А. Александровіча да кнігі В. Чаропкі «Імя ў летапісе»

і інш. У Беларусі малюнак выкладаюць у Беларускай акадэміі мастацтваў, Віцебскім дзяржаўным універсітэце, Мінскім дзяржаўным мастацкім каледжы і інш.

С. Богуш-Сестранцэвіч, «У мястэчку»